

Kulturutskottets betänkande

1988/89:KrU1

Vissa museifrågor

1988/89
KrU1

Sammanfattning

I betänkandet behandlas sju motioner, som samtliga rör museifrågor. Några av motionerna innehåller yrkanden om insatser för att statligt stöd till museer för ny- eller ombyggnad skall utgå eller för att nya museer skall inrättas. I några motioner yrkas att museer – befintliga eller planerade – skall bli riksmuseer med statligt kostnadsansvar, dvs. centralmuseer, eller, i ett fall, basmuseum (ansvarsmuseum).

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Detta sker med hänvisning bl.a. till vissa principiella ställningstaganden till ansvar och uppgifter på museiområdet som utskottet intog förra året i samband med behandlingen av en proposition. I sammanhanget redovisar utskottet den situation som föreligger i fråga om de faktiska möjligheterna att få statsbidrag till ny- och ombyggnad av teater-, konsert- eller museilokaler. Utskottet hänvisar till att frågan om huruvida exempelvis ett särskilt stödsystem skall införas för kultursektorn i första hand får prövas av regeringen i budgetsammanhang.

Vid betänkandet har fogats två reservationer och ett särskilt yttrande.

Motionsyrkanden

1987/88:Kr207 av Bo Hammar och Nils Berndtson (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statens medverkan för tillkomsten av ett nytt glasmuseum i Växjö.

1987/88:Kr217 av Lennart Brunander (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att förlägga ett riksmuseum som belyser folkrörelsernas framväxt och biblioteksverksamhetens historia till Borås.
2. att riksdagen beslutar att göra Tekomuseum i Borås till riksmuseum med statligt kostnadsansvar.

1987/88:Kr229 av Karl-Göran Biörsmark och Börje Stensson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att skapa ett invandarmuseum placerat i Norrköping.

1987/88:Kr277 av Lars Ahlström (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett riksidrottsmuseum i Göteborg.

1987/88:Kr279 av Erik Hovhammar m.fl. (m,s,fp,c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att klassa Växjö glasmuseum som basmuseum för det svenska glaset och dess historia. 1988/89:KrU1

1987/88:Kr304 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar om åtgärder för att inrätta ett stort internationellt inriktat marint akvarium och museum som skildrar miljö- och naturresurserna i Östersjön och nu aktuella miljöproblem.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Jo836.

1987/88:Kr306 av Larz Johansson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om investeringsmedel för uppförandet av Östersjömuseet i Oxelösund.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:A460.

Principiella ställningstaganden våren 1987

I proposition 1986/87:97 om de centrala museernas uppgifter och ansvar redovisades riktlinjer för de centrala museernas uppgifter och ansvar för landets museiväsende. Utskottet tillstyrkte i sitt av riksdagen godkända betänkande riktlinjerna (KrU 1986/87:21). Enligt dessa bör centralmuseerna överblicka samlingar av samma slag i landet, tillhandahålla och förmedla expertkunskaper, bedriva utvecklingsarbete och företräda ämnesområdet inom och utom museiväsendet. Av de centrala museerna gavs fem s.k. ansvarsmuseer ett sammanhållande ansvar för museiväsendets olika delar. Ansvarsmuseer är enligt beslutet följande museer, nämligen bland de kulturhistoriska museerna *historiska museet*, *Nordiska museet* och *etnografiska museet*, inom området konst *statens konstmuseer* och inom området naturhistoria *naturhistoriska riksmuseet*. I enlighet med regeringens förslag får ansvarsmuseerna särskilda resurstillskott.

I rapporten Museiförslag hade kulturrådet föreslagit att fyra utvecklingsprojekt skulle starta inom museiområdet för att bedrivas under ett antal år. Projekten benämns i rapporten Nya perspektiv på den svenska historien, Ekologisk kunskapsspridning, Sverige och tredje världen samt Invandrarnas kulturer.

Under remissbehandlingen stöddes förslaget om en satsning på särskilda utvecklingsprojekt av flertalet remissinstanser. Också kulturministern ställde sig positiv till sådana projekt. I fråga om valet av projekt anförde han bl. a. att kulturrådets förslag gällde ämnen som är mycket angelägna i dagens samhälle. Han ansåg emellertid att det inte var lämpligt att riksdag och regering låste fast vilka projekt som skulle bedrivas och deras innehåll. Projekten borde i stället tas fram i samarbete mellan museerna och statens kulturråd.

Utskottet delade kulturministerns uppfattning. Utskottet tillstyrkte att särskilda medel avsattes för utvecklingsprojekt inom museiområdet. Utskottet anförde att även om riksdag – och regering – således inte bör ta ställning till vilka utvecklingsprojekt som bör komma till stånd, ansåg sig utskottet med hänsyn till i betänkandet lämnad redovisning och till vad som i övrigt anförts i propositionen kunna utgå från att de föreslagna projekten kommer till stånd.

I följande avsnitt av detta betänkande behandlas två av projekten närmare (Invandrarnas kulturer och ekologisk kunskapsspridning).

I betänkandet KrU 1986/87:21 behandlades också ett antal motioner om bl.a. inrättandet av nya museer. Utskottet ansåg att det i princip för närvarande inte bör inrättas fler centralmuseer. I följande avsnitt redovisar utskottet närmare sitt ställningstagande till i det nämnda betänkandet behandlade förslag om vissa museer.

De närmare skälen för utskottets principiella ställningstagande framgår av följande avsnitt i utskottsbetänkandet som hänför sig till en del av propositionen som har rubriken Samlingsområden.

Avsnittet Samlingsområden aktualiserar i förening med ett antal motionsyrkanden ett principiellt ställningstagande till frågan om huruvida det är motiverat att det inrättas fler statliga museer eller med dem jämställda museer. Som framgår av propositionen används i propositionen – med undantag som tidigare redovisats (s. 4) – begreppet centralmuseer för sådana museer. Många gånger, bl.a. i motionssammanhang, torde begreppen riksmuseum och nationellt museum användas som synonymer till centralmuseum. I vissa fall torde begreppen syfta på ett museum som visserligen inte är statligt – eller har statligt driftbidrag och har av regeringen fastställt instruktion eller stadgar – men som har ett betydande statsbidrag. De båda begreppen syftar på det särskilda ansvar som skulle vara förknippat med det statliga stödet. Utskottet vill med hänsyn till framförda motionskrav redan i detta sammanhang framhålla att det inte är motiverat att riksdag – eller regering – gör någon form av klassificering av museerna annat än vad som behövs för att ange sådana uppgifter som behandlas i propositionen. Det finns därför i allmänhet inte skäl för riksdagen att göra någon bedömning av om ett museum har större eller mindre riksintresse. I sammanhanget vill utskottet erinra om att 1965 års musei- och utställningssakkunniga framhöll att man bör räkna med att läns museerna i viss utsträckning kan avlasta statsmuseerna dokumentationsuppgifter genom att inom speciella ämnesområden ta ansvar för en hela riket omfattande insamling (SOU 1973:s 5. 212). Utskottet delar denna uppfattning.

Skälet till att inrätta nya statliga museer skulle vara att det finns angelägna samlingsområden som utgör s.k. vita fält som inte täcks in av ansvarsmuseerna eller övriga statliga eller därmed jämställda museer. Det skulle då bero på att gällande instruktion och stadgar inte ger utrymme för insamling inom områdena i fråga. Kulturrådet har framhållit att fälten är "vita" på grund av att museerna saknar resurser eller inte prioriterar dem. Kulturrådet har också framhållit att behovet av att inrätta och driva museer som skulle täcka de vita fälten får lösas inom den nuvarande centralmuseistrukturen eller inom andra samlande och bevarande institutioner än de centrala museerna.

Utskottet ansluter sig i princip till den redovisade uppfattningen. Detta innebär också att i den mån insatser behöver göras på ett samlingsområde som inte i tillräcklig grad uppmärksammas eller helt förbisätts, detta i första hand får ske inom den nuvarande museiorganisationens ram, exempelvis genom riktade insatser. Detta synsätt stämmer överens med vad som redovisas i propositionen. I detta hänseende hänvisar utskottet som ett exempel till vad som där anförs om behovet av en förbättring av dokumentationen av invandrarnas kulturer. Utskottet anser således att det i princip för närvarande inte bör inrättas fler centralmuseer.

Enligt utskottets mening får det sagda dock inte leda till att den nuvarande statliga museistrukturen helt låses fast i sin nuvarande form. Utskottet vill i sammanhanget erinra om vad kulturministern anför i avsnittet Museerna och

den yttre kulturmiljön av innehåll *dels* att denna miljö med sitt rika innehåll många gånger kan förmedla större upplevelsevärden än den traditionella museiutställningen, *dels* att det är en insikt som avspeglas i strävandena mot förnyelse inom internationellt och svenskt museiväsende där målsättningen bl.a. är att i olika former levandegöra de autentiska miljöerna. Bl.a. nämns projektet Ekomuseum i Bergslagen som ett svenskt exempel på sådana strävanden. I ett längre perspektiv kan nu angivna omständigheter påverka den statliga museistrukturen.

Statsbidrag till museilokaler

Sedan år 1953 har regeringen medgett att Svenska penninglotteriet får anordna ett lotteri till förmån för kulturella ändamål (kulturlotteriet). Regeringen har från fall till fall beslutat om anvisande av medel ur behållningen av dessa lotterier till investeringsändamål av engångsnatur på kulturområdet, t.ex. byggnadsändamål, anskaffande av utrustning o.d. I enlighet med det statsbidragssystem som i praxis utbildades under 1960- och 1970-talen vid användningen av denna lotterimedelsbehållning, fattades ett antal principbeslut om statligt bidrag med en femtedel av totalkostnaden vid ny- och ombyggnader av regionala teater-, konserthus- och museibygnader. I 1981 års budgetproposition (1980/81:100 bil. 12 s. 19) uttalades med hänvisning bl.a. till det ekonomiska läget att stödet borde avvecklas. Vid avgivandet av 1984 års budgetproposition fanns statliga åtaganden som innebar att ca 40 milj. kr. återstod att betala. Behållningen från lotteriet uppgick vid samma tidpunkt som regel till 5–6 milj. kr. per år. För att snabbare kunna fullgöra de åtaganden som gjorts beräknades i budgetpropositionen 1984 ett engångsbelopp om 32 milj. kr. (prop. 1983/84:100 bil. 10 s. 292). På förslag av kulturutskottet bifölls förslaget (KrU 1983/84:18).

I budgetpropositionen 1984 föreslogs vidare – under bostadshuvudtiteln – att stöd till ny- och ombyggnad av ickestatliga teater-, konsert- och museilokaler skulle kunna ges av statliga medel (prop. 1983/84:100 bil. 13 s. 66 och 69). Det framhölls att behovet av stöd i vissa fall fortfarande var kulturpolitiskt angeläget. Projektet kunde också vara angelägna för sysselsättningen på byggarbetsmarknaden, t.ex. i regioner där inga projekt som avser allmänna samlingslokaler var aktuella. Bostadsutskottet tillstyrkte i sitt av riksdagen godkända betänkande förslaget och gjorde i sammanhanget vissa uttalanden om stödet till kulturbyggnader (BoU 1983/84:20).

Bestämmelserna på området är intagna i förordningen (1984:703) om statsbidrag till vissa teaterlokaler m.m. Enligt förordningen får, i mån av tillgång på medel, lämnas anordningsbidrag för nybyggnad och upprustningsbidrag för ombyggnad eller upprustning av teater-, konsert- eller museilokaler som tillhör någon annan än staten.

Bidrag lämnas om projektet är angeläget från kulturpolitisk synpunkt, är av betydelse från sysselsättningssynpunkt och inte försvårar förverkligandet av projekt som avser allmänna samlingslokaler och inte heller försämrar förutsättningarna för driften av befintliga sådana lokaler. Anordningsbidrag lämnas med högst 30% av bidragsunderlaget. Om det finns särskilda skäl kan bidrag lämnas med 35%. Upprustningsbidrag lämnas med högst 50%.

Allmänna uppgifter

Växjö glasmuseum utgör en del av läns museet i Kronobergs län, Smålands museum. Läns museet påbörjade insamling av glas på 1930-talet. Majoriteten av bruken i glasriket var då belägna inom länet. År 1962 invigdes Växjö glasmuseum, sedan en särskild tillbyggnad till Smålands museum färdigställdes. Sedan nämnda år har en betydande insamling skett av såväl glasföremål som arkivalier från Svenska glasbruksföreningen, Glasindustrins arbetsgivarförbund och olika glasbruk. Antalet glasföremål uppgår nu till ca 25 000. Dessa har framställts vid en mycket stor del av de glasbruk som anlagts och drivits i Sverige. Avsikten är att det i anknytning till museet skall utvecklas ett forskningscentrum för den svenska glashanteringens historia. Glasmuseets rikscharakter har betonats från början och har accentuerats under årens lopp.

Ett principförslag till en nybyggnad som skall inrymma lokaler för glasmuseet har presenterats vid årsskiftet 1986-1987. Kostnaden har beräknats till ca 10 milj. kr., vartill kommer kostnader för inredning, ca 5 milj. kr. Utställningsytan beräknas till ca 1 000 m² mot för närvarande 300 m².

Utskottet har under hand inhämtat följande om nybyggnadsplanerna.

Finansieringen är inte ordnad. Landstinget i Kronobergs län har dock i sin långtidsplan avsatt belopp motsvarande en tredjedel av byggkostnaden. Från museiledningens sida förväntas man sig att Växjö kommun tillskjuter motsvarande belopp. Beträffande återstående kostnad – en tredjedel av byggkostnaden samt kostnaden för inredningen – är finansieringen inte ordnad. Enligt den föreliggande tidsplanen skall nybyggnaden påbörjas den 1 mars 1990 och invigningen kunna ske den 1 maj 1992. Förra våren uppväntades kulturministern i nybyggnadsfrågan.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade förra året en motion som var likartad med den nu aktuella. I sitt av riksdagen godkända betänkande KrU 1986/87:21 om de centrala museernas uppgifter och ansvar (prop. 1986/87:97) – vilket i vissa avseenden utförligt redovisats i det inledande avsnittet i detta betänkande – avstyrkte utskottet motionen. Med hänvisning till vad utskottet anfört i frågan om huruvida flera centralmuseer borde inrättas och till att utskottet tillstyrkt regeringens förslag om fem ansvarsmuseer ansåg utskottet sig inte böra tillstyrka att Växjö glasmuseum klassificerades som basmuseum. Vidare redovisade utskottet det föreliggande principförslaget till ny byggnad för glasmuseet och hänvisade i anslutning härtill till den i ett tidigare avsnitt i detta betänkande redovisade statsbidragsförordningen från år 1984.

Östersjömuseum (Kr304 och Kr306)

Ett av de fyra utvecklingsprojekt, som kunnat komma till stånd genom att riksdagen förra året anvisade en engångssumma till statens kulturråd för museiutveckling, har fått beteckningen Ekologisk kunskapspridning. I

projektet eftersträvas en integration av ekologin i de kulturhistoriska museernas verksamhet, vilket innebär en belysning av hur natur och kultur samspelar och samspelar i framväxten av människans totala livsmiljö och livsvillkor. Projektet skall dels främja en ekologiskt inriktad arbetsform vid läns museerna, dels pröva Skansens möjligheter att bedriva kunskapsspridning i ämnet ekologi. Samverkan med ideella organisationer och med naturvårdande myndigheter är central. Till projektet anknyter olika delprojekt för bl.a. forskning, pedagogik och informationsteknologi liksom en riksomfattande fotodokumentation av den ekologiska verkligheten. I ledningen för projektet finns naturhistoriska riksmuseet som ansvarsmuseum, Skansen som redan från början har haft en ekologisk inriktning och kulturrådet.

Beträffande projektet och den närliggande frågan om ett Östersjömuseum har utskottet inhämtat ytterligare följande.

En rapport, Ekologin och läns museerna, har avlämnats av projektet och ytterligare fyra rapporter beräknas komma att redovisas under hösten.

Redan år 1966 påbörjades diskussioner i landstinget i Södermanlands län om att inrätta ett skärgårdsmuseum i Oxelösund. Därefter har ett omfattande utredningsarbete ägnats omfattningen och inriktningen av ett sådant museum. I utställningarna skulle redan enligt de ursprungliga planerna ingå ett Östersjöakvarium.

År 1984 beslutades – mot bakgrund av att planeringen för ett nytt museum fick en allt större inriktning mot Östersjön som helhet – att projektet skulle få namnet Östersjömuseet.

Huvudmän för planeringen är läns museet – Stiftelsen Södermanlands museer – och Oxelösunds kommun. Avsikten är att ett Östersjömuseum i organisatoriskt hänseende skall vara en del av läns museet.

Förslag till ett program för ett Östersjömuseum presenterades våren 1984. Två år senare redovisades ett förslag till lösning av museibygnadsfrågan. Den totala kostnaden för byggnad och utställningar torde, på grundval av uppgifter som inhämtats, kunna beräknas uppgå till ca 30 milj. kr. Omkring hälften av detta belopp beräknas kunna finansieras av kommun och landsting. Företrädare för kommun och museum avser att, enligt vad som inhämtats, uppvakta kulturministern i finansieringsfrågan.

Enligt utställningsprogrammet från 1984 skall bl.a. en utställningsstation innehålla en redovisning för Östersjöns utveckling från den senaste istiden fram till våra dagar och en station skildra dagens miljöproblem i skärgården.

Planerna på ett Östersjömuseum har presenterats för bl.a. kulturrådet, som under våren redovisat vissa synpunkter på planerna med utgångspunkt i det inledningsvis redovisade utvecklingsprojektet. Därvid har från kulturrådets – och projektets – sida framhållits att den svåra ekologiska kris som råder i Östersjön i dag och som under senare år tilltagit i oroväckande hög takt motiverar en kraftfull insats från alla parter som kan tänkas bidra med kunskap om hur situationen uppstått och om hur den kan förbättras. Det handlar om forskning, forskningsinformation och folkbildning. De regionala museerna har en självklar roll i detta sammanhang, framhålls det, då den regionala situationen – hotet mot närmiljön och hemmet – utlöser ett engagemang hos människor. Kulturrådet framhåller att åtta läns museer, alla

belägna i kuststäder, är berörda av resonemanget och att alla dessa museer har ett ansvar för en regional folkbildningsinsats om Östersjön och dess betydelse för människan ur ett kultur- och naturhistoriskt perspektiv. Detta talar för samverkan mellan berörda länmuseer, med minst två ansvarsmuseer och med organ utanför museisektorn rörande dokumentation, informationslagring och kunskapsspridning. Detta förutsätter dessutom samarbete rörande metodutveckling inom alla dessa verksamhetsområden.

Mot den redovisade bakgrunden ställer kulturrådet frågan om hur det planerade Östersjömuseet i Oxelösund förhåller sig till dessa perspektiv och frågan om det finns tankar på samarbetsinitiativ och en rolldiskussion mellan de berörda museerna och hur stor roll Oxelösund anser sig orka med. Det framhålls att arbetet kan betraktas som ett museologiskt utvecklingsarbete som utgår från en större regions behov av folkbildning rörande en gemensam naturresurs som är hotad. Kulturrådet är berett att medverka i en diskussion inom ramen för utvecklingsarbetet Ekologisk kunskapsspridning.

Då det gäller användningen av de resurser för utveckling på museiområdet som anvisades av riksdagen har inom kulturrådet i här aktuellt avseende nyligen upprättats en PM. Bl.a. diskuteras i denna möjligheterna att – om ett Östersjömuseum i Oxelösund kommer till stånd – använda vissa resurser så att Södermanlands museum i samverkan med berörda länmuseer kan bli ett kraftcentrum för kunskapsspridning om bl.a. Östersjöns ekosystem.

Utskottet har inhämtat att man från projektet Östersjömuseum ställer sig positiv till en breddning av verksamheten i linje med de tankegångar som kommit till uttryck från kulturrådets sida och som innebär att museet skulle i högre grad än som ursprungligen varit avsikten svara för en kunskapsspridning och samverkan på det ekologiska området som kan komma alla länmuseer längs Östersjön till godo.

Invandarmuseum (Kr229)

Projekt om invandrarernas kulturer

Invandrar-Sverige (tidigare Invandrarernas kulturer) utgör namnet på ett av de fyra utvecklingsprojekt som kommer till stånd genom att riksdagen förra året anvisade medel till statens kulturråd för museiutveckling. Genom ett projekt knutet till det s.k. SAMDOK-sekretariatet vid Nordiska museet och i kontakt med invandrargrupper och studieorganisationer kommer museer och arkiv att engageras i ett arbete för en större medvetenhet om invandrarernas kulturer. Resultatet kommer att presenteras i form av utställningar och publikationer. En bredare dokumentation för framtiden kan förutses.

En förstudie och projektbeskrivning har lagts fram förra året. I nyligen publicerat informationsmaterial från SAMDOK-sekretariatet anges beträffande syftet med projektet bl.a. följande.

Syftet med projektet Invandrar-Sverige är att skriva invandrarernas svenska historia för tiden 1945–1995. Det är ett arbete som kan göras på många olika sätt. För att ta reda på vilka kommer projektet att vara verksamt på ett femtontal platser runtom i Sverige, och samarbeta med så många som möjligt på dessa orter. Möjliga lokala samarbetspartners är invandrarna i förening

eller enskilt, museer, arkiv, bibliotek, invandrarbyråer, social- och kulturförvaltningar, universitet/högskolor, lokalpress och den invandrantresserade allmänheten. Låter man dessa många olika möjliga konstellationer blomma är chansen ganska stor att vi skall hitta fram till ett flertal framkomliga vägar mot målet att skriva invandrarnas, efterkrigsinvandringens och det nya Sveriges historia. En förhoppning för samtliga lokala projekt är att de skall kunna leda till skriftliga dokumentationer och utställningar på de lokala/regionala museer som medverkar i projektet. Den insatsen kommer att hösten 1991 sammanfattas på Nordiska museet och tillsammans med Riksutställningar kommer den därefter att spridas landet runt.

Projektet kommer att presenteras närmare i slutet av året i SAMDOK-bulletinen (nr. 45).

Här bör också nämnas att bl.a. det här redovisade utvecklingsprojektet kommer att behandlas vid fem regionala konferenser som kulturrådet anordnar under hösten 1988 och i januari 1989.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med behandlingen av propositionen om de centrala museernas uppgifter och ansvar förra året behandlade utskottet en motion som syftade till att Stiftelsen Sveriges invandrarinstitut och museum, som skapats på initiativ av Botkyrka kommun, skulle kunna få stöd inom ramen för de resurser som tillförs kulturrådet och utvecklingsarbetet inom museiområdet. Utskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande följande (KrU 1986/87:21 s. 16).

Botkyrka är en av Sveriges mest invandrantäta kommuner. Kommunens initiativ skall ses bl.a. mot denna bakgrund. Stiftelsen har till syfte att dokumentera och analysera den historiska och nutida invandringen till Sverige. Vidare är avsikten att etnologisk forskning och utbildning skall initieras. Institutet skall medverka till att sprida kunskaper om invandringen och dess effekter i det svenska samhället. Beträffande dokumentationsarbetet framhålls i motionen att ett arkiv och ett bibliotek är under uppbyggnad. Det framhålls också att stiftelsens insatser med tiden bör leda fram till ett invandramuseum med placering i Botkyrka. Vidare framhålls bl.a. att Institutet har för avsikt att sprida kunskaper och idéer över hela landet i syfte att uppnå en ökad förståelse för invandrarnas liv i Sverige och deras bakgrundskulturer.

I enlighet med vad kulturministern anförde och med utskottets ställningstagande i det föregående bör riksdagen inte ta ställning till genomförandet av de olika utvecklingsprojekt som kulturrådet föreslagit. Utskottet anser sig dock böra konstatera att tillkomsten av Stiftelsen Sveriges invandrarinstitut och museum innebär att en kommun med mycket stor invandrantäthet tagit ett initiativ som ligger i linje med syftet med det föreslagna invandrarprojektet. Under remissbehandlingen har vikten av att kommunerna engageras i projektet betonats och det framstår enligt utskottets bedömning som naturligt att Stiftelsen får möjlighet att medverka i projektet. Ställningstagandet härtill får dock ankomma på de berörda museerna och kulturrådet. Utskottet anser att motionen får anses besvarad med det anförda. Motionen bör således inte föranleda någon åtgärd av riksdagen.

Utskottet erinrade också om att utskottet i ett tidigare avsnitt behandlat frågan om skapande av ett invandramuseum i Norrköping.

I nämnda avsnitt hänvisade utskottet till regeringens förslag om särskilda utvecklingsinsatser på museiområdet och förutsatte att ett projekt rörande dokumentation av invandrarnas kulturer skulle komma till stånd. Utskottet kunde inte tillstyrka att det togs något riksdagsinitiativ av det slag som motionärerna föreslagit nämligen att inrätta ett invandarmuseum i Norrköping.

Frågan om inrättande av ett biblioteks- och folkrörelsemuseum (1987/88:Kr217 yrk. 1)

Inhämtade uppgifter

I mitten av 1970-talet aktualiserades inom högskolan i Borås frågan om inrättande av ett folkbiblioteksmuseum i Borås. Vid överläggningar i frågan i januari 1982 deltog representater för bl.a. länsstyrelsen, landstinget, kommunen, statens kulturråd, Folkbildningsförbundet, Sveriges allmänna biblioteks förening och Svenska folkbibliotekarieförbundet. Resultatet av överläggningarna sammanfattades i följande punkter.

- Det är mycket angeläget att folkbibliotekens och folkbildningens historia och utveckling dokumenteras. Det föreslagna museet motiveras dels av det kulturpolitiska bevarandemålet, dels av forskningens och utbildningens behov.
- Det föreslagna museet bör med hänsyn till de ovan anförda motiven stå under statligt huvudmannaskap.
- Museets verksamhetsområde bör klart definieras och en utredning i detta syfte bör snarast komma till stånd.
- En arbetsgrupp kommer att tillsättas genom högskolans försorg med uppgift att fortsätta planeringsarbetet och utarbeta direktiv för en kommande utredning.

Huruvida någon arbetsgrupp kommit till stånd är inte känt. I vart fall har arbetsgruppens arbete inte lett till något resultat som är känt inom bibliotekshögskolan. Enligt vad utskottet inhämtat är en stödförening för ett folkbiblioteksmuseum i Borås under bildande. Borås kommun har enligt uppgift av företrädare för bibliotekshögskolan ställt en lokal för ändamålet i utsikt och högskolan är beredd att avsätta 25% av en tjänst i startskedet så att inte allt arbete behöver bli ideellt.

Tidigare riksdagsbehandling

Frågan om ett biblioteks- och folkrörelsemuseum i Borås behandlades med anledning av ett motionsyrkande likartat med det nu aktuella i utskottets av riksdagen godkända betänkande KrU 1986/87:21 (s. 9), vilket nämnts tidigare i olika sammanhang i detta betänkande. Utskottet erinrade om att

det inte fanns några konkreta planer på ett biblioteksmuseum och hänvisade till vad utskottet anfört om att det i princip för närvarande inte finns skäl att inrätta fler centralmuseer.

1988/89:KrU1

Tekomuseum i Borås (Kr217 yrkande 2)

Museets uppgifter och verksamhet

Tekomuseum är ett museum för textil och konfektion som har sina lokaler i en textilfabrik där arbetsmiljön lämnats orörd sedan 1920-talet. Museet är kommunalt. Det är sedan år 1984 fristående från Borås museum.

Museet har rika samlingar från drygt två sekel med redskap, maskiner, kläder, textilier, foton, dokument och facklitteratur. Många äldre maskiner har iordningställt så att besökare kan se dem tillverka tidstypiska produkter.

Tekomuseum har till uppgift att bedriva museiverksamhet med mål att levandegöra textilhantverket samt textil- och konfektionsindustrins historia inom Älvsborgs län.

Museet skall genom aktiv insamling och dokumentation belysa såväl tekniska som mänskliga aspekter av tekoindustrins utveckling med speciell vikt lagd på människan i hennes social-, fritids- och arbetsmiljö. Verksamheten skall också ge möjlighet att för framtiden bevara kunskapen om de textila teknikerna.

Museet skall vidare bl.a. utifrån sina samlingar bedriva forskning, utge publikationer och initiera pedagogisk verksamhet, t.ex. genom utställningar.

Museet har en omfattande pedagogisk verksamhet. Visningen av de teknikhistoriska samlingarna utförs av guider med egen erfarenhet från tekoindustrin. För grundskolan följer museet aktuella teman i undervisningen på låg- mellan- och högstadiet.

Textilsamlingarna är omfattande. Det finns 300 000 tygprover från 1850-talet fram till i dag. Samlingarna täcker i huvudsak de västsvenska företagen. Museet har egen textilkonserveringsateljé; uppdrag tas emot och personalen ger råd om förvaring och vård av textilier. Fotoarkivet innehåller över 200 000 fotografier från Sjuhäradsbygden. En viktig del av museets verksamhet är dokumentation och insamling. Museet utför även kulturhistoriska inventeringar av byggnader och bebyggelsemiljöer. Museets teknikhistoriska samlingar täcker tillverkningsprocessen från råvaror till färdigt tyg eller plagg och speglar förädlingen av olika material från hantverk till modern industri.

Tekomuseum står för produktion och distribution av vissa kulturhistoriska vandringsutställningar för bibliotek, skolor, vårdinrättningar och arbetsplatser.

Enligt vad utskottet inhämtat har principbeslut fattats om att museet skall få disponera nya och större lokaler inrymda i ett f.d. bomullsspinneri. Inflyttning beräknas kunna ske våren 1990.

De kommunala kostnaderna för ombyggnadsarbeten, för flyttning och för inventarier beräknas till ca 20 milj. kr. Borås kommun och Älvsborgs läns

landsting kommer att senare ta ställning till frågan om finansieringen av dessa kostnader liksom till finansieringen av driftskostnaderna. I sammanhanget bör nämnas att det för närvarande finns ett samarbetsavtal mellan Älvsborgs läns museum och kulturnämnden i kommunen enligt vilket Borås kommun åtagit sig att bedriva regional museiverksamhet. Ersättning härför utgår till kommunen med en fjärdedel av den årliga driftskostnaden.

Från Tekomuseum:s sida har framhållits vikten av att museet i framtiden får uppgifter som innebär att verksamheten blir rikstäckande. Därvid har också framhållits behovet av bidrag från staten för den "överkostnad" som uppstår för ett rikstäckande ansvarstagande. Detta gäller dels kapitalkostnaden, dels driftskostnaden.

I detta sammanhang vill utskottet också nämna följande. Riksantikvarieämbetet har startat två pilotprojekt för att få fram en metod för riksomfattande och branschvisa inventeringar av industribebyggelse (industriminnesvårdsgruppen). Det första projektet, som avser tegelbruksanläggningar på 1900-talet, har avslutats. Det andra projektet avser textilindustrin i Älvsborgs län. Arbetet utförs av Tekomuseum. Inventeringen beräknas vara slutförd inom en nära framtid.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 1987 avslog riksdagen på hemställan av utskottet ett motionskrav om att Tekomuseum skulle göras till riksmuseum med statligt kostnadsansvar (KrU 1986/87:21 s. 9). Utskottet hänvisade till sitt ställningstagande i betänkandet – som främst avsåg vissa övergripande museifrågor – av innehåll att det för närvarande i princip inte finns skäl att inrätta fler centralmuseer.

Riksidrottsmuseum (Kr277)

Inledning

Frågan om skapande av ett riksidrottsmuseum har diskuterats inom idrottsrörelsen under ett antal år. Därvid har olika orter diskuterats som lämplig plats för ett sådant museum.

Museum i Globen i Stockholm

Riksidrottsstyrelsen (RS) ställde sig i augusti 1987 positiv till upprättandet av ett riksidrottsmuseum. Riksidrottsförbundet (RF) bemyndigades att teckna avtal med Hovet Centrum KB om upplåtelse av museilokaler i nära anslutning till Globen i Johanneshov, Stockholm. Vid nämnda tidpunkt beräknades driftskostnaderna till 2 180 000 kr. Entréavgifterna beräknades till ca 250 000 kr. Avsikten är att de återstående driftskostnaderna skall finansieras utanför RF:s budget. I finansieringsfrågan har kontakt tagits bl.a. med Tipstjänst AB och Centralföreningen för idrottens främjande.

I februari i år bildades stiftelsen Sveriges riksidrottsmuseum och stadgar antogs för denna. Stiftelsen har till huvudsakligt ändamål att befrämja tillkomsten och fortbeståndet av ett riksidrottsmuseum i Stockholm, att handha vården av befintliga och nytillkommande samlingar samt att i övrigt

främja det idrottshistoriska intresset i Sverige och därvid söka samarbete med andra organisationer och i övrigt vidtaga lämpliga åtgärder som befrämjar riksidsrottsmuseet.

Tillträdet till det blivande museets lokaler i Globen sker i maj 1989. Därefter börjar uppbyggnaden av utställningsverksamheten. En arbetsgrupp, i vilken bl.a. chefen för Stockholms stadsmuseum ingår, har bildats för att svara för denna uppbyggnad.

Idrottsmuseet i Göteborg

Som anges i motionen har Stiftelsen Idrottsmusci vänner bildat idrottsmuseet i Göteborg. Stiftelsen bildades 1983. I styrelsen ingår representanter för kommunen och för idrottsrörelsen. Stiftelsen har till syfte att handha värden av befintliga och tillkommande idrottshistoriska samlingar, befrämja tillkomst och fortbestånd av ett idrottsmuseum i Göteborg och i övrigt främja det idrottshistoriska intresset i Göteborg och därvid söka samråd med andra organisationer med likartat syfte samt följa utvecklingen inom det idrottshistoriska området. Verksamheten har stor bredd. Utöver en föremålssamling finns en omfattande samling av arkivalier, böcker och tidskrifter. Det idrottsmuseum som nu finns disponerar en större arkivlokal. Önskemål finns om att Exercishuset på Heden – som innehåller den äldsta eller en av de äldsta i bruk varande idrottsvallarna i landet – skall få disponeras för ett modernt idrottsmuseum.

Utskottet har inhämtat att Stiftelsen skapat en modell för ett idrottsmuseum i Exercishuset och att en projektbeskrivning upprättats. Vidare har utskottet inhämtat att fritidsnämnden i Göteborgs kommun före utgången av innevarande år skall ta ställning till frågan hur nämnden ställer sig till den av stiftelsen gjorda utredningen.

Andra museer, m. m.

I det följande lämnas några exempel på idrottsmuseala strävanden i landet.

I Malmö finns ett idrottsmuseum i Baltiska hallen. En kampanj har nyligen startats för att genom insamling komplettera samlingarna. Huvudmålet är att idrottens utveckling i framför allt Skåne skall kunna belysas. En ombyggnad av lokalerna beräknas vara klar nästa år, då 75-årsjubileet av Baltiska spelen firas.

Örebro läns idrottshistoriska sällskap har tidigare i år öppnat ett idrottsmuseum i Örebro. Bl.a. har stöd lämnats från landstinget.

Svenska skidmuseet i Umeå utgör en del av Västerbottens museum.

En annan typ av idrottsmuseum är den "Hall of fame", som finns i Bräcke. Museet inrymmer historiskt material om framstående idrottsmän från bygden.

Numera hålls årliga konferenser för behandling av idrottsmuseifrågor. Den första konferensen hölls i Göteborg 1986. (En redovisning för denna och för olika museihistoriska strävanden finns i Svenska idrottshistoriska föreningens årsskrift 1987: Idrott historia och samhälle).

Övergripande synpunkter m.m.

Museiväsendet omfattar uppskattningsvis ca 250 museer, varav ett fyrtiotal tillhör den statliga museiorganisationen. Med centrala museer avses de statliga museerna och museer med statliga driftbidrag för vilka regeringen fastställer instruktion eller stadgar (se beträffande avgränsningen KrU 1986/87:21 s. 4). Den regionala museiverksamheten omfattar 26 statsbidragsberättigade museiorganisationer. Merparten av dessa är länmuseer.

Våren 1987 godkände riksdagen efter förslag av utskottet av regeringen framlagda riktlinjer för de centrala museernas uppgifter och ansvar för landets museiväsende. Enligt riktlinjerna bör de centrala museerna överblicka samlingar av samma slag i landet, tillhandahålla och förmedla expertkunskaper, bedriva utvecklingsarbete och företräda ämnesområdet inom och utom museiväsendet. Av de centrala museerna gavs fem s.k. ansvarsmuseer ett sammanhållande ansvar för museiväsendets olika delar. Exempelvis blev naturhistoriska riksmuseet ansvarsmuseum inom området naturhistoria.

Utskottet konstaterade att det fanns skäl att göra ett principiellt ställningstagande till frågan om huruvida det är motiverat att det inrättas fler centralmuseer. I sammanhanget påpekade utskottet att begreppen riksmuseum och nationellt museum många gånger torde användas som synonymer till centralmuseer men att de i vissa fall kunde syfta på andra museer, nämligen sådana som har ett betydande statsbidrag.

Utskottet intog den ståndpunkten att det inte är motiverat att riksdag – eller regering – gör någon form av klassificering av museerna i vidare mån än vad som behövs för att ange sådana uppgifter som behandlats i propositionen. Det finns därför i allmänhet inte skäl för riksdagen att göra någon bedömning av om ett museum har större eller mindre riksintresse. Utskottet ansåg också att det i princip för närvarande inte bör inrättas fler centralmuseer. Grunden för utskottets ställningstagande i de här redovisade frågorna har utförligt redovisats i ett tidigare avsnitt (s. 2).

Utskottsbetänkandet godkändes av riksdagen även i dessa delar.

I flera av de i detta ärende behandlade motionerna framställs krav som direkt eller indirekt syftar till att visst museum skall klassificeras som riksmuseum eller basmuseum – kulturrådet har använt detta begrepp som beteckning för ansvarsmuseum – eller att riksdagen skall ta initiativ till inrättande av ett nytt museum med visst insamlingsområde.

Utskottet anser att bedömningen av dessa motionsförslag måste göras med utgångspunkt i det ställningstagande riksdagen på förslag av utskottet gjorde förra året.

Frågan om statsbidrag för ny- och ombyggnad av museer tas upp i flera motioner.

Efter beslut av 1984 års riksdag kan sådant stöd ges under förutsättningar, som anges i förordningen (1984:703) om statsbidrag till vissa teaterlokaler m.m. I mån av tillgång på medel får lämnas anordningsbidrag för nybyggnad och upprustningsbidrag för ombyggnad eller upprustning av teater-, konsert-

eller museilokaler som tillhör någon annan än staten. Bidrag lämnas om projektet är angeläget från kulturpolitisk synpunkt, är av betydelse från sysselsättningssynpunkt och inte försvårar förverkligandet av projekt som avser allmänna samlingslokaler och inte heller förändrar förutsättningarna för driften av befintliga sådana lokaler. Anordningsbidrag lämnas i allmänhet med högst 30% av bidragsunderlaget. Upprustningsbidrag lämnas med högst 50% av samma underlag. Som delvis framgår av redovisningen finns det inte något särskilt anslag på statsbudgeten för ändamålet; riksdagen fastställer under bostadshuvudtiteln särskilda ramar för en rad olika ändamål, bl.a. för bidrag till allmänna samlingslokaler och till här aktuella ändamål. Med stöd av finansfullmakten har regeringen viss möjlighet att besluta om överskridande av ramarna.

Utskottet har inhämtat att det hitintills i fem fall – varav fyra i september 1984 – utgått bidrag enligt 1984 års förordning med tillhoppa 55,5 milj. kr. Beslut om det största av bidragen – 23,5 milj. kr. – fattades i juni 1985. Detta möjliggjordes genom att regeringen vidgade beslutsutrymmet för att stöd skulle kunna utgå till arbeten i det aktuella länet som var angelägna från sysselsättningssynpunkt. Utskottet har vidare inhämtat att det hos den s.k. samlingslokaldellegationen – som beslutar om bidrag under förutsättning att regeringen funnit att det kulturpolitiska villkoret är uppfyllt – finns ett tiotal ansökningar om bidrag enligt 1984 års förordning samt att det i regeringsskansliet finns fem ärenden som ännu inte prövats av regeringen. De ansökningar som föreligger avser investeringar som beräknas uppgå till sammanlagt flera hundra miljoner kronor.

Som framgår av den lämnade redovisningen är möjligheterna att i större eller mindre utsträckning tillgodose behovet av statligt stöd till byggnadsinvesteringar på kultursektorn i hög grad beroende av efterfrågan på stöd till allmänna samlingslokaler och av sysselsättningsläget. Utskottet konstaterar att det som en följd av dessa omständigheter finns en rad projekt som är angelägna ur kulturpolitisk synpunkt men till vilka statligt stöd för närvarande likväl inte kan gå ut. Överväganden om huruvida situationen bör leda till att exempelvis ett särskilt stödsystem skall införas för kultursektorn kan inte göras inom ramen för detta ärende. Det måste nämligen göras en avvägning gentemot andra angelägna behov som finns på sektorn. En sådan avvägning bör ske i budgetsammanhang. Det får därför i första hand ankomma på regeringen att göra den erforderliga prövningen. Utskottet har inhämtat att problemen på området uppmärksammats inom utbildningsdepartementet och det finns därför inte skäl till något utskottets initiativ i här aktuellt hänseende. Utskottet bör inte heller göra någon angelägenhetsgradering mellan i detta ärende aktualiserade investeringsbehov och andra sådana som föreligger.

De särskilda motionskraven

Utskottet tar i det följande upp de särskilda motionskraven till prövning. I flertalet fall hänvisar utskottet till de övergripande ställningstagandena i det föregående. Utskottet gör inte heller någon utförligare redovisning för de olika museer eller musciprojekt som tas upp i motionerna; utskottet hänvisar till den utförliga framställning som finns i tidigare avsnitt.

Växjö glasmuseum utgör en del av läns museet i Kronobergs län, Smålands museum. Museet har samlat in glasföremål sedan 1930-talet, då majoriteten av bruken i glasriket var belägna inom länet. En betydande insamling av arkivalier som belyser glashanteringens historia har också skett. Långtgående planer finns på att uppföra en nybyggnad som skall ersätta glasmuseets nuvarande lokaler, som är belägna i en år 1962 invigd tillbyggnad till museets huvudbyggnad.

Motionärerna bakom motion Kr207 (vpk) framhåller att glasmuseet är av riksintresse. De anser därför att staten tillsammans med kommun och landsting skall finansiera nybyggnaden. Motion Kr279 (m,s,fp.c) har ett likartat innehåll. Motionärerna, som erinrar om att insamlingen av glasföremål redan från början inriktats på hela landet, vill i formellt hänseende att Växjö glasmuseum skall klassificeras som basmuseum för det svenska glaset och dess historia.

Som närmare redovisats i det föregående anser utskottet att det i allmänhet inte finns skäl att göra någon klassificering av museerna. Därför behövs inte någon bedömning av riksdagen av frågan om ett museum har större eller mindre riksintresse.

Utskottet är på grund av det anförda inte berett att förorda att Växjö glasmuseum skall få officiell status som riksmuseum eller basmuseum för det svenska glaset och dess historia. I den mån motionsönskemålen syftar till att museet skall vara ansvarsmuseum hänvisar utskottet till riksdagsbehandlingen förra året, då fem ansvarsmuseer för hela museiväsendet inrättades.

Utskottet vill tillägga följande. Förra året anslöt sig utskottet till en uppfattning som 1965 års musei- och utställningssakkunniga gett uttryck åt, nämligen att man bör räkna med att läns museerna i viss utsträckning kan avlasta statsmuseerna dokumentationsuppgifter genom att inom speciella ämnesområden ta ansvar för en hela riket omfattande insamling (SOU 1973:5 s. 212). Utskottet anser att Smålands museum genom sin mångåriga insamlings- och dokumentationsverksamhet på glasområdet tagit ett sådant ansvar, något som är till gagn också för museiväsendet i övrigt.

Då det gäller frågan om statsbidrag till investeringskostnaden för den planerade nybyggnaden hänvisar utskottet till vad utskottet i avsnittet övergripande synpunkter m.m. anført om bidrag till investeringar på kulturområdet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr207 och motion Kr279.

Sedan mycket länge finns planer på ett *Östersjömuseum i Oxelösund*. Huvudmän för planeringen är läns museet – Stiftelsen Södermanlands museum – och Oxelösunds kommun. Avsikten är att, om projektet kommer till stånd, Östersjömuseet i organisatoriskt hänseende skall vara en del av läns museet. Museet skall bl.a. belysa Östersjöns utveckling från den senaste istiden fram till våra dagar och skildra dagens miljöproblem.

Planerna på ett Östersjömuseum måste bedömas med hänsyn taget till det utvecklingsprojekt Ekologisk kunskapsspridning som kommit till stånd genom att statens kulturråd förra året fått särskilda resurser för museiutveckling. I projektet eftersträvas en integration av ekologin i de kulturhistoriska

museernas verksamhet, vilket innebär en belysning av hur natur och kultur samspelar och samspelar i framväxten av människans totala livsmiljö och livsvillkor. Projektet skall bl.a. främja en ekologiskt inriktad arbetsform. Utskottet har inhämtat att man från projektet Östersjömuseum ställer sig positiv till en breddning av verksamheten i linje med tankegångar som kommit till uttryck från kulturrådets sida och som innebär att museet skulle i högre grad än som ursprungligen varit avsikten svara för en kunskapspridning och samverkan på det ekologiska området som kan komma alla läns museer längs Östersjön till godo.

Utskottet har också inhämtat att den totala kostnaden för byggnad och utställningar torde vara av storleksordningen 30 milj. kr. Omkring hälften beräknas kunna finansieras av kommun och landsting.

Yrkandet i motion Kr306 (c) har till syfte att staten skall bidra med hälften av investeringskostnaderna för det planerade Östersjömuseet.

Utskottet har i avsnittet Övergripande synpunkter m.m. redovisat innehållet i den statsbidragsförordning från 1984 som finns på kulturområdet. Med hänvisning till innehållet i förordningen och till vad utskottet anfört i sammanhanget avstyrker utskottet den här aktuella motionen.

Utskottet behandlar här även motion Kr304 (vpk), vari yrkas att riksdagen beslutar om åtgärder för att inrätta ett stort internationellt inriktat *marint akvarium och museum som skildrar miljö- och naturresurserna i Östersjön* och nu aktuella miljöproblem.

Utskottet anser att tillkomsten av ett Östersjömuseum i Oxelösund skulle vara ägnat att i allt väsentligt tillgodose motionärernas önskemål. Med hänsyn härtill och till den principiella syn på tillkomsten av nya centralmuseer utskottet redovisat förra året avstyrker utskottet motionen.

Motion Kr229 (fp) har till syfte att ett *invandramuseum* skall tillskapas och att det skall lokaliseras till *Norrköping*. Motionärerna utvecklar behovet av ett invandramuseum och anför skäl för den av dem begärda lokaliseringen. Samtidigt framhåller de att ett invandramuseum är att betrakta som en nationell angelägenhet och att ett sådant museum därför inte kan vara en angelägenhet för enbart Norrköpings kommun.

Invandrar-Sverige utgör namnet på ett av de fyra utvecklingsprojekt som kommer till stånd genom att riksdagen förra året anvisade medel till statens kulturråd för museiutveckling. Med hänvisning främst till den redovisning för projektet som lämnats i det föregående och till de överväganden som låg bakom tillkomsten av detta och de övriga utredningsprojekten kan utskottet inte tillstyrka att det tas något riksdagsinitiativ av det slag som motionärerna föreslår. Motionen avstyrks därför.

I motion Kr217 (c) vill motionären att riksdagen beslutar att förlägga ett *riksmuseum* som belyser *folkrörelsernas framväxt och biblioteksverksamhetens historia* till Borås (yrkande 1). Vidare vill motionären att *Tekomuseum i Borås* skall göras till *riksmuseum* med statligt kostnadsansvar (yrkande 2).

Utskottet har senast förra året avstyrkt ett motionsyrkande om ett biblioteks- och folkrörelsemuseum med hänvisning till att det inte fanns några konkreta museiplaner (KrU 1986/87:21 s. 9). En stödförening för ett folkbiblioteksmuseum är nu under bildande. Utskottet anser emellertid att

den omständigheten inte motiverar något riksdagens initiativ för att få till stånd ett sådant museum som motionären förordar. Som redovisats i det föregående har utskottet förra året tagit avstånd från tanken på att det skall inrättas flera centralmuseer, dvs. museer som har staten som huvudman eller museer med statligt driftbidrag för vilka regeringen fastställer instruktioner eller stadgar.

Tekomuseum i Borås är ett kommunalt museum. Genom ett samarbetsavtal med läns museet har det påtagit sig även regionala uppgifter. Principbeslut har fattats om att museet skall få disponera nya och rymligare lokaler i ett f.d. bomullsspinneri. Avsikten är att inflyttning skall ske våren 1990.

Utskottet kan inte heller i fråga om Tekomuseum tillstyrka att riksdagen tar något initiativ med syfte att museet skall bli ett museum med statligt kostnadsansvar, dvs. med nuvarande terminologi ett centralmuseum. Motionsyrkandet avstyrks således.

På olika håll i landet finns idrottsmuseala strävanden. Ett antal samlingar av idrottshistorisk natur finns och dessa hålls i vissa fall tillgängliga i lokaler av museikaraktär.

I motion Kr277 (m) framställs ett yrkande som syftar till att ett *riksidrottsmuseum skall inrättas i Göteborg*. I motionen lämnas en beskrivning av Idrottsmuseet i Göteborg, som har Stiftelsen Idrottsmusei vännar till huvudman. Av motionen och av uppgifter som utskottet inhämtat framgår att stiftelsen gjort en utredning som lett fram till förslag om att Exercishuset på Heden i Göteborg skall bli ett idrottsmuseum. Fritidsnämnden i Göteborg skall före utgången av år 1988 ta ställning till frågan om hur nämnden skall ställa sig till utredningen.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att riksidrottsstyrelsen förra året ställt sig positivt till upprättande av ett riksidrottsmuseum i Globen i Johanneshov i Stockholm. En stiftelse har numera bildats.

Även då det gäller frågan om inrättandet av ett riksidrottsmuseum vill utskottet erinra om det tidigare ställningstagandet att det för närvarande i princip inte finns skäl att inrätta fler centralmuseer och att det inte heller finns skäl för riksdagen att uttala sig om visst museum skall ha rikskaraktär. Det ankommer därför inte på riksdagen att pröva frågan om huruvida ett riksidrottsmuseum skall ligga i Stockholm, Göteborg eller annan ort. En sådan prövning får ankomma på idrottsrörelsen.

Utskottet anser med hänsyn till det anförda att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionen. Denna avstyrks således.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *Växjö glasmuseum*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr207 och 1987/88:Kr279,
2. beträffande *ett Östersjömuseum i Oxelösund m.m.*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr304 och 1987/88:Kr306,
3. beträffande *ett invandarmuseum i Norrköping*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr229.

4. beträffande *ett folkrörelse- och biblioteksmuseum i Borås*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr217 yrkande 1,
5. beträffande *Tekomuseum i Borås*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr217 yrkande 2,
6. beträffande *ett riksidrottsmuseum i Göteborg*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr277.

1988/89:KrU1

Stockholm den 27 oktober 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Erkki Tammenoksa (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ingegerd Sahlström (s), Ulla Samuelsson (s) och Margareta Andrén (fp).

Reservationer

1. Växjö glasmuseum (mom. 1)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Som närmare" och slutar med "motion Kr279" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att Växjö glasmuseum är av oomstritt riksintresse och att verksamheten har sådan bredd och är av sådan kvalitet att – med avsteg från godtagna principer – Smålands museum, i vilket glasmuseet ingår, bör bli ansvarsmuseum för det svenska glaset och dess historia. Detta ställningstagande bör vara ägnat att påverka möjligheterna för museet att få statsbidrag.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *Växjö glasmuseum*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr207 och 1987/88:Kr279 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Ett Östersjömuseum i Oxelösund m.m. (mom. 2)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet har" och slutar med "utskottet motionen" bort ha följande lydelse:

I motion Kr304 (vpk) yrkas att riksdagen beslutar om åtgärder för att inrätta ett stort internationellt inriktat marint akvarium och museum som skildrar miljö- och naturresurserna i Östersjön och nu aktuella miljöpro-

blem. Yrkandet i motion Kr306 (c) har till syfte att staten skall bidra med hälften av investeringskostnaderna för det planerade Östersjömuseet i Oxelösund.

Med hänsyn främst till de svåra miljöproblem som finns i Östersjön finns det starka skäl att tillstyrka förslaget i motion Kr304. Eftersom Oxelösund framstår som en lämplig ort för ett Östersjömuseum och långt framskridna planer på ett sådant museum finns i kommunen kan man räkna med att museet kommer att förläggas dit. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag i enlighet med önskemålen i motion Kr304.

dels att moment 2 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

2. beträffande *ett Östersjömuseum i Oxelösund m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr304 och med anledning av motion 1987/88:Kr306 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Särskilt yttrande

Växjö glasmuseum (mom. 1)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anför:

I enlighet med vad utskottet anfört betraktas redan nu Växjö glasmuseum och därmed också Smålands museum som riksinstitution för det svenska glasets historia. Detta tar sig uttryck inte minst i en omfattande rådgivnings- och publikationsverksamhet. Mycket starka önskningar finns på många håll att uppföra ett glasmuseum av internationell klass. Enligt vår mening kan det bara ske inom ramen för Smålands museum i Växjö. Det är bara där det samlade materialet och den breda kunskapen finns.

Vad vi sålunda anfört om Växjö glasmuseum understryker vikten av att statligt stöd till den planerade nybyggnaden kan utgå.

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988

I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy. I have been thinking about you a lot lately and wondering how you are getting on. I hope you are well and happy.

Yours truly,
[Signature]

11/10/1988